

ÉRVEK A KÖZÖSSÉGI ADOMÁNYOZÁS MELLETT

HELYI ERŐFORRÁSOK
KIAKNÁZÁSA,
A KAPACITÁS-
ÉS BIZALOMÉPÍTÉS
GYAKORLATA

Kenyától Indiáig, Szlovákiától Brazíliáig – szerte a világon – a helyi lakosok megtalálták a módját, miként lehet az oktatás minőségét javítani, munkahelyeket teremteni, adományozókat mozgósítani, öntudatos polgárokat képezni, szervezeteket fejleszteni.

Hogyan vitték mindezt véghez?

A közösségi adományozás segítségével.

A lokális gyakorlat globálissá női ki magát

A szlovák Banská Bystrica Community Foundation Kelet-Európa első közösségi alapítványa. Habár a WHO Egészséges Városok projekt keretein belül indult útjára, mára már jelentős számú helyi adományozóval rendelkezik, és egyre nagyobb hangsúlyt helyez a lakossági kezdeményezésekre. Az alapítvány támogatja az utcagyerekekkel foglalkozó csoportokat, segíti a romákkal foglalkozó helyi szervezetek létrehozását, irányítása alatt működik a Youth Bank, melynek célja a fiatalok adományozásra ösztönzése, valamint – és ez az, amit egyszer az ügyvezető igazgató, Beata Hirt a legnagyobb sikerüknek nevezett – „megmutatja a helyi lakosoknak, hogy elegendő energiájuk és ügyességük van ahhoz, hogy problémáikat saját maguk oldják meg.”

A brazil Instituto Comunitário Grande Florianópolis, röviden ICom megalapítása helyi aktivisták munkájának eredménye. Létrehozásának célja, hogy megerősítse a törekeny, közösségi alapon működő szervezeteket. Az ICom munkája sokrétű: mozgósítják a helyi adományozókat azzal a céllal, hogy közösségi fejlesztéseket támogassanak, feltérképezik a közösségi erőforrásokat, kiemelve a helyi problémákat és támogatják a technológia innovatív felhasználását a társadalom jóléte érdekében. Nekik köszönhetően terjedt el a közösségi alapítvány gondolata Brazíliában. „Azt már tudjuk, hogy először a rendszeres adományozás kultúráját kell megteremtünk” – mondja Anderson Giovanni da Silva, az ICom ügyvezető igazgatója. Majd hozzáteszi: „Csak ezután biztosítunk eszközöket ahhoz, hogy segítsük a közösségi szerveződések az egyéni adományozókkal, cégekkel és a kormánnyal való együttműködésben.”

Kenyában, a Makutano Community Development Association (MCDA) nevű szervezet immár hosszú listával rendelkezik mindarról, amit eddig elért, beleértve 17 kút és 9 duzzasztó megépítését, valamint 10.000 hektár termőföld hasznosítását. Nemcsak az eredmények figyelemreméltóak, hanem az is, ahogyan a szervezet kifejlesztette a helyiekben azokat a képességeket, melyek segítségével alkalmassá váltak saját programjaik irányítására. Raphael Masika, egy helyi vezető, aki az alapítástól részt vett az MCDA létrehozásában, a szervezet hosszú távú közösségi teljesítmények iránti elkötelezettségét a következő módon írja le: „A kenyai emberek nem azért szegények, mert nincsenek forrásaik, hanem mert nem tudják, hogyan használják fel azokat.”

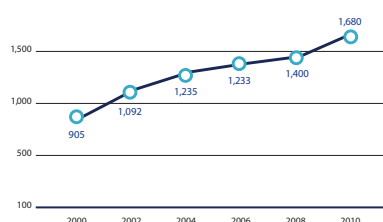
Indiában több mint 50 település közel 5000 lakója fogott össze a Prayatna Alapítvány keretein belül. A „helyi problémák a mi ügyeink” alapelvhez ragaszkodva mozgósították a helyieket, legfőképpen Dalit és Muslim települések lakóit, hogy időt, ételt, pénzt és egyéb erőforrásokat bevetve álljanak ki a lakhatáshoz, a foglalkoztatáshoz, a kormány elszámoltathatóságához, és a társadalmi igazságossághoz való jogaikért. A szervezet képezte a helyi vezetőket, megerősítette a hindu és muszlim közösségek közötti kapcsolatot, és hirdette a közösségi cselekvés erejét. „Egyedül hiába hallatjuk a hangunkat” – mondja egy tag – „csak akkor hallanak meg minket, ha összefogunk.”

Láthatáron a megoldás

A világ bármely részén megfigyelhetjük, hogy az emberek a közösségi adományozást¹ folyamatosan változó módon gyakorolják. Olyan új szervezeteket hoznak létre és irányítanak, amelyek a helyiek anyagi és egyéb forrásait növelni tudják. Az adott közösség szükségleteinek megfelelő programokat szerveznek, és felhívják a figyelmet a helyi problémákra. Összehozzák a közösségi vezetőket, megerősítik a civil társadalmat, és hosszú távú terveket készítenek.

A közösségen belüli jótékonyág szervezetei megsokszorozódnak. 2000 és 2010 között például – a közösségi alapítványokat tekintve – kiemelkedő, 86%-os növekedés tapasztalható, ami évente átlagosan 70 új szervezet létrejöttét jelenti². Ezt a növekedést számos tényezővel próbálták magyarázni, beleértve a fejlesztő szervezetek által nyújtott gyakorlati támogatást, a rugalmas szervezeti modellt, a hosszú távú finanszírozást, valamint a civil társadalom erősítésére irányuló, egész világra kiterjedő törekvéseket.

KÖZÖSSÉGI ALAPÍTVÁNYOK SZÁMA 2000–2010 KÖZÖTT

Míg a közösségi alapítvány a közösségi adományozás legnépszerűbb formája, új típusú szervezetek is felbukkantak ezen a területen. „Az elmúlt pár évben másfajta jótékonyági szervezetek egész hulláma jelent meg” – mondja Halima Mahomed, a TrustAfrica szóvivője. „Ezek rugalmasak, alkalmazkodnak a helyi viszonyokhoz, nem ragaszkodnak egy bevett koncepcióhoz sem, és nem mások előzetes elképzeléseihez, elvárásaihoz akarnak igazodni.”

A közösségi adományozás valamennyi társadalomban és kultúrában természetesen jelen levő alapvető emberi tulajdonság, az egymás iránt mutatkozó segítőkészség szervezett és irányított formája. Sok aktivista éppen ezért hangsúlyozza a közösségi indíttatás fontosságát is a szervezeti tevékenység mellett.

Tekintettel arra, hogy a közösségi adományozás képes ezeket az erőforrásokat integrálni, hosszútávon a helyben működő intézményekkel együttműködve kiaknázni, valamint kellően rugalmas ahhoz, hogy egyfelől alkalmazkodni tudjon a helyi körülményekhez, másfelől személyes kapcsolatokat tudjon kiépíteni a helyi adományozókkal, nem csoda, hogy sok közösség érdeklődést tanúsít iránta.

„Változás történt abban, ahogyan a közösségi adományozást a fejlődő országokban gyakorolják. A korábbi, az adományozók igényeit kielégítő, észak-amerikai koncepciótól való eltérésnek vagyunk tanúi és így az egész sokkal rugalmasabbá vált. Az **INNOVÁCIÓ** Afrikából, Ázsiából, és Dél-Amerikából érkezik.”

AVILA KILMURRAY, THE COMMUNITY FOUNDATION FOR NORTHERN IRELAND

¹ A *The Value of Community Philanthropy* 2010-2011-ben gyakorlati szakemberek és támogatók közötti beszélgetés-sorozatok alapján fejlesztette ki a közösségi filantrópia „ismertetőjél alapú definícióját”, amely szerint „szervezett és strukturált,” „egyéniileg irányított,” „nyitott architektúra elvei alapján működik,” „civiltársadalom építő,” „helyi pénzüsségeket és egyéb helyi forrásokat használ”, továbbá „befogadó, és igazságos társadalomra törekszik.” Az Aga Khan USA Alapítvány és a Charles Stewart Mott Alapítvány által megrendelt, BarryKnight által készített tanulmány elérhetősége: <http://www.mott.org/files/thevalueofcommunityphilanthropy.pdf>.

² További információk *The 2010 Global Status Report on Community Foundations*-ben melynek készítője: WINGS (Worldwide Initiatives for Grantmaker Support).

A közösségi adományozás logikája

A közösségek részben azért folyamodnak a közösségi adományozáshoz, mert ez vezethet a kívánt fejlődési irányba. Jenny Hodgson (Global Fund for Community Foundations) szerint hathatós logika rejlik a közösségi adományozás mögött; íme néhány hipotézis arról, hogyan érhet el olyan eredményeket, amelyekre a lakosság, támogatók és a szervezeti vezetők egyaránt számítanak:

- Ha maguk az emberek is társ-befektetők saját fejlesztéseikben, jobban érdekli őket az eredmény.
- Ha a helyiek is leteszik az asztalra a maguk hozzájárulását, akkor egyenlőbb a forráseloszlás, és így ez sokkal inkább tekinthető együttműködésnek, mint a hagyományos adományozó-kedvezményezett közötti kapcsolat.
- Ha a helyi emberek maguk irányítják a közösségi adományozást, és abban maguk is részt vesznek, a támogatások felhasználása is felelősségteljesebbé és átláthatóbbá válik, és ez gyarapítja a társadalmi tőkét.
- Ha a közösségi adományozás szervezetei a bizalom és különböző típusú források tárházaként tudnak működni, akkor ezek lehetnek a hatékony fejlődés motorjai.

A közösségi adományozásban résztvevők és a támogatók a gyakorlatban három fontos építőelemet határoztak meg:

FORRÁSOK

A közösségi adományozás kiaknázza és növeli a helyi pénzügyi és egyéb erőforrásokat. Ezért vélik úgy az egyéni és a szervezeti adományozók egyaránt, hogy ez rendkívül hatékony módja a fenntarthatóságnak, és egy növekvő erőforrás bázist biztosít a közösségi problémák kezeléséhez. A helyi erőforrások és adományozók bevonása, az alapítványi alaptőke folyamatos felhasználása nyújt lehetőséget arra, hogy a közösségi adományozás hosszú távon is megerősítse a civil társadalmat.

KAPACITÁS

A közösségi adományozással foglalkozó szervezetek vezetőket képeznek, valamint hosszú távú kapacitást építenek a civil társadalom fejlődéséhez szükséges kapcsolatok, tudás és infrastruktúra terén – rövidebb távon ezek az eredmények nem érhetőek el. A közösségi adományozás különösen hatékony módja a helyi aktivitás és az állampolgári részvétel megerősítésének. Elősegíti a szervezetek alkalmazkodását a változó körülményekhez, az új helyi prioritásokhoz és az adományozók változó igényeihez. Végül, de nem utolsósorban segítik a közösségi vezetők képességeinek fejlesztését.

BIZALOM

A helyi irányításon és az átlátható finanszírozási döntéseken keresztül a közösségi adományozás növeli a lakosok bizalmát a helyi intézményekben és egymás iránt. Ez a társadalmi tőke erősíti a civil közösséget és elkötelezettségre ösztönöz. Felébreszt bizonyos tulajdonosi szemléletet a helyi fejlesztési folyamatok során, továbbá lehetővé teszi saját szervezetei számára, hogy hatékonyan hívják össze, tájékoztassák, és mozgósítsák a lakosokat, ami más szervezeteknek csak ritkán sikerül.

Út a sikerességhez

Felhívás a csatlakozásra

Egyre nagyobb számú adományozó, gyakorlati szakember és támogató kezdi a közösségi adományozást erősíteni, mert megfelelő fejlesztési stratégia, jó gyakorlati megvalósítása az adakozásnak és fontos közösségi erő.

Ahhoz, hogy hatékony fejlesztési módszerré válhasson, a közösségi adományozás támogatást igényel. A támogatásnak a közösségek szükségletein kell alapulnia, azt véve figyelembe, hogy mi is történik a közösségen belül, és nem azt, hogy milyen külső elvárások vannak.

Kutatások igazolják, hogy az ilyen támogatási rendszerek beindítása nagyon is indokolt. A WINGS 2010 Global Status Report on Community Foundations c. publikációja például arra mutat rá, hogy a közösségi alapítványok 2008-2010 közötti növekedésének előmozdítója az országos, illetve regionális fejlesztő szervezeteknek az évtized elején kezdődő aktív támogatási tevékenysége volt.

A támogatásra az alkalom is kedvező. A közösségi adományozás különböző földrajzi, illetve kulturális környezetben bizonyította már hatékonyságát, ideje hát hozzájárulnunk ahhoz, hogy elismert fejlesztési stratégiává válhasson. A módszernek köszönhetően egyszerűbbé válik kívülről érkező támogatást nyújtani akár távoli közösségeknek is; ebben a helyi szervezetek szerepe is nagyon fontos. A módszer fejlődni és terjedni fog, így itt az idő a cselekvésre.

„Hosszú ideje dolgozunk a civil társadalomért. Azok a programok bizonyultak leginkább FENNTARTHATÓNAK, amelyekben az emberek önmagukért cselekedtek. A vezetés, a pénzügyi források és az önkéntesek támogatása mind folyamatos maradt.”

MIRZA JAHANI, AGA KHAN FOUNDATION

„Bizonyos helyeken az egyetlen módja a saját sorsuk alakításába való hatékony beavatkozásnak az emberek összefogása. Szükségünk van egy olyan módszerre, amely segítségével a közösségek aktivizálódhatnak, mobilizálódhatnak, összefoghatnak.”

TADE AKIN AINA, THE CARNEGIE CORPORATION

„Lépésről lépésre válunk a közösségi TUDÁS forrásává.”

LÚCIA DELLAGNELO, INSTITUTO COMUNITÁRIO GRANDE FLORIANÓPOLIS

„Azokra az emberekre támaszkodunk, akiket a KÖZÖSSÉG ismer, megbecsül, s akikben megbízunk.”

FELECIA JONES, BLACK BELT COMMUNITY FOUNDATION

„Belülről akartuk a közösséget ÁTALAKÍTANI.”

MARWA EL DALY, WAQFEYAT AL MAADI COMMUNITY FOUNDATION

Hogyan segíthetünk a módszer gyakorlati megvalósításában?

A közösségi adományozást népszerűsítőknél a módszer elterjedés és fejlesztése során számos kérdésre kell választ adniuk:

- Hogyan tudják előmozdítani a közösségi adományozást fejlesztők közötti hálózatépítést és tapasztalatcserét?
- Hogyan tudják elősegíteni a gyakorlat megértését a kutatáson, értékelésen és kommunikáción keresztül?
- Mely módszerek segíthetik a formálódó közösségi alapítványokat sikeres induláshoz?
- Hogyan tudják külső személyek úgy támogatni a közösségi adományozást, hogy elkerüljék a „ráerőltetés” látszatát, mely gátolná törekvéseik sikerességét?
- Miféle nemzetközi összefogás tudná finanszírozni a kísérletezést, a módszerek fejlesztését, a források feltérképezését és növelését, a szervezeti vezetők találkozóit, a hálózatok létrehozását és a gyakorlat elmélyítését?
- Hogyan építhetünk ki egy világméretű mozgalmat a közösségi adományozás elterjesztésére?

„Külső adományozóként kihívást jelent jelentős összegeket befektetni hosszútávon fenntartható programokba. Tapasztalatunk szerint, ha a munka a közösségi adományozás módszerével folyik, **MŰKÖDIK!**“

SHANNON LAWDER, C.S. MOTT FOUNDATION

„A közösségi adományozás teret ad a kísérleteknek. Kicsik vagyunk, de rugalmasak. Pótolni tudjuk a hiányosságokat. Ez a kísérletezésről és a vállalkozó szellemről szól.”

JAN DESPIEGELAERE, COMMUNITY FOUNDATION WEST-FLANDERS

„Beszéltünk már arról, hogy csupán megépíteni egy kutat nem elég, mert az nem az igazi fejlesztés. A **FEJLESZTÉS**, amiről vitatkoztunk, a kút mögötti történet. ... Vajon a helyi erőforrások ki vannak-e aknázva? Változott-e a hozzáállás? Sikerült-e meggyőzni a közösséget arról, hogy lehet másként is gondolkodni?”

MONICA MUTUKU, THE KENYA COMMUNITY DEVELOPMENT FOUNDATION

„A közösségi adományozásnak köszönhetően a helyi társadalom irányíthatja saját fejlődését.”

MARYANNE YERKES, U.S. AGENCY FOR INTERNATIONAL DEVELOPMENT

Csatlakozz hozzánk!

Számos szervezet társulásával létre jött a közösségi adományozás támogatóinak szövetsége, hogy közösen találjanak választ a fenti kérdésekre.

Csatlakozz Te is az együttműködéshez!

Amennyiben többet szeretnél megtudni a közösségi adományozásról, vedd fel velünk a kapcsolatot:

Jenny Hodgson
jenny@globalfundcf.org
www.globalfundcommunityfoundations.org

Eredeti cím:
The Case for Community Philanthropy.
How the Practice Builds Local Assets, Capacity, and Trust - and Why It Matters

Fordította: Marta Walaszek
Szakértői tanácsadás: Bodó Péter, Scsaurszki Tamás
Szedés: Konrad Grajner
Kiadó: Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce

arfp@filantropia.org.pl
www.filantropia.org.pl

AGA KHAN FOUNDATION USA
1825 K Street NW, Suite 901
Washington, D.C. 20006
www.akdn.org
info.akfusa@akdn.org
+1.202.293.2537

CHARLES STEWART MOTT FOUNDATION
Mott Foundation Building
503 S. Saginaw Street, Suite 1200
Flint, MI 48502
www.mott.org info@mott.org
+1.810.238.5651

GLOBAL FUND FOR COMMUNITY FOUNDATIONS
Fourth Floor, 158 Jan Smuts Avenue Rosebank
Johannesburg 2196 South Africa
www.globalfundcommunityfoundations.org
info@globalfundcf.org
+27.11.447.4396

**Rockefeller
Brothers Fund**
Philanthropy for an Interdependent World

ROCKEFELLER BROTHERS FUND
475 Riverside Drive, Suite 900
New York, NY 10115
www.rbf.org
communications@rbf.org
+1.212.812.4200